

DA

DA

DA



KOMMISSIONEN FOR DE EUROPÆISKE FÆLLESSKABER

Bruxelles, den 7.11.2008
KOM(2008) 708 endelig

RAPPORT FRA KOMMISSIONEN TIL RÅDET OG EUROPA-PARLAMENTET

om de finansielle instrumenter i det flerårige program til fremme af initiativ og iværksætterånd, navnlig for små og mellemstore virksomheder (SMV) (2001-2006)

Afsluttende rapport pr. 31.12.2006

(inkl. nøgleresultater pr. 31.12.2007)

(i henhold til artikel 5, stk. 1, i Rådets beslutning 2000/819/EF, som ændret ved Europa-Parlamentets og Rådets beslutning nr. 593/2004/EF og Europa-Parlamentets og Rådets afgørelse nr. 1776/2005/EF)

{SEC(2008)2750}

INDHOLDSFORTEGNELSE

1.	Generel indledning	3
2.	Oversigt	4
2.1.	Budgetgennemførelse	4
2.2.	Geografisk gennemførelse	6
3.	SMV-garantifaciliteten	7
3.1.	Budgetsituationen	7
3.1.1.	Oversigt	7
3.1.2.	Udnyttelse	7
3.1.3.	Løftestangeffekt	8
3.1.4.	Forbedring af SMV'ernes adgang til finansiering	8
3.1.5.	Statsstøtte	9
3.1.6.	Netto iværksatte betalinger og inddrivelse af tab	9
3.2.	Finansielle formidlere	9
3.3.	Støttemodtagende SMV'er	9
4.	ETF-iværksætterfaciliteten	11
4.1.	Budgetsituationen	11
4.2.	Finansielle formidlere	12
4.3.	Støttemodtagende SMV'er	12
5.	Seedkapitalaktionen	13
5.1.	Budgetsituationen	13
5.1.1.	Oversigt	13
5.1.2.	Forpligtelser og udbetalinger	13
5.2.	Finansielle formidlere	13
6.	Joint European Venture (JEV)-programmet	13
7.	Generelle konklusioner	14

1. GENEREL INDLEDNING

Dette er den sidste årsrapport (afsluttende rapport) om gennemførelsen af finansielle instrumenter under det flerårige program til fremme af initiativ og iværksætterånd, navnlig for små og mellemstore virksomheder¹.

Den er udarbejdet i overensstemmelse med artikel 5, stk. 1, i Rådets beslutning 2000/819/EF, som ændret ved Europa-Parlamentets og Rådets beslutning nr. 593/2004/EF og Europa-Parlamentets og Rådets afgørelse nr. 1776/2005/EF, i henhold til hvilken Kommissionen skal forelægge Europa-Parlamentet og Rådet en årsrapport om gennemførelsen af programmets finansielle instrumenter samt en tilsvarende afsluttende rapport for det sidste år.

Det flerårige program var oprindeligt planlagt til at dække perioden 2001-2005. For at sikre kontinuiteten, indtil det næste program startede i forbindelse med de nye finansielle overslag, blev det flerårige program imidlertid i september 2005 forlænget med et år indtil udgangen af 2006.

Målet med det flerårige programs finansielle instrumenter er at forbedre de finansielle vilkår for erhvervslivet, navnlig SMV'er. Det flerårige program bygger på de resultater, der blev opnået i forbindelse med *vækst- og beskæftigelsesinitiativet*² fra 1998.

Denne rapport dækker de fire finansielle fællesskabsinstrumenter ("foranstaltninger") under det flerårige program:

- SMV-garantifaciliteten
- Opstartsordning under Den Europæiske Teknologifacilitet (ETF-iværksætterfaciliteten)
- Seedkapitalaktionen
- Joint European Venture (JEV)-programmet.

Den giver et samlet billede af **situationen pr. 31.12.2006** og omfatter et kapitel for hvert af de finansielle instrumenter (kapitel 3, 4, 5 og 6).

En beskrivelse af ovennævnte finansielle instrumenter og specifikke konklusioner for hver af dem findes i **afsnit III** og **IV** i det arbejdsdokument fra Kommissionens tjenestegrene, der ledsager denne rapport (SEK(2008)XXX).

De første tre af de ovenfor anførte finansielle instrumenter forvaltes af Den Europæiske Investeringsfond (EIF) på vegne af Kommissionen³ og under dennes tilsyn. I medlemsstaterne er der blevet udvalgt egnede finansielle formidlere. Joint European Venture (JEV)-programmet blev lagt ind under det flerårige program ved Rådets beslutning 2000/819/EF men uden et særligt budget i det flerårige program. Joint European Venture (JEV) blev forvaltet af Europa-Kommissionen ved hjælp af budgetmidler fra vækst- og

¹ Rådets beslutning 2000/819/EF af 20. december 2000 (EFT L 333 af 29.12.2000, s. 84) af 20.12.2000, som ændret ved Europa-Parlamentets og Rådets beslutning nr. 593/2004/EF af 21. juli 2004 (EUT L 268 af 16.8.2004, s. 4) og Europa-Parlamentets og Rådets afgørelse nr. 1776/2005/EF af 28.9.2005 (EUT L 289 af 3.11.2005).

² EFT L 155 af 29.5.1998, s. 43.

³ Kommissionen vedtog den 10.12.2001 beslutning K(2001) 3973 om gennemførelse af de finansielle instrumenter under det flerårige program. Herefter indgik Kommissionen den 18.12.2001 forpligtelses- og forvaltningsaftaler med EIF om ETF-iværksætterfaciliteten, SMV-garantifaciliteten og seedkapitalaktionen. Disse aftaler blev ajourført den 22.12.2005 for at tage hensyn til forlængelsen af det flerårige program.

beskæftigelsesinitiativet, der var forløberen for programmet. Godkendelsen af projekter, der skulle finansieres via budgetmidler under det flerårige program, startede i midten af 2002. Projekter, der blev indsendt før den dato, blev godkendt under vækst- og beskæftigelsesinitiativet.

Bemærk: Forpligtelsesperioden for det flerårige program sluttede den 31.12.2006. Men:

For de fleste finansielle formidlere under SMV-garantifaciliteten sluttede disponibilitetsperioden for at lade garanterede lån indgå først den 30.6.2007 eller den 31.12.2007.

Underskrivningsperioden under ETF-iværksætterfaciliteten, i løbet af hvilken EIF kunne indgå forpligtelser med hensyn til venturekapitalfonde, sluttede først den 30.6.2007.

Disse forlængede perioder betyder, at faciliteterne fortsat var til rådighed efter den sidste forpligtelse i 2006, idet formålet var at opnå en gnidningsløs overgang til rammeprogrammet for konkurrenceevne og innovation, der er efterfølgeren til det flerårige program.

For også at tage hensyn til virkningen af de forlængede disponibilitetsperioder er der anført **nogle nøgleresultater ved udgangen af 2007** i et ekstra felt i slutningen af det pågældende kapitel i denne rapport.

2. OVERSIGT

2.1. Budgetgennemførelse

Det flerårige programs finansielle instrumenter bidrager først og fremmest til at "forbedre det finansielle klima for virksomhederne og navnlig for SMV"⁴. De sigter mod at udbedre erkendte huller i markedet og/eller markedssvigt. De bidrager til at mindske risiciene for de finansielle formidlere og forbedrer derfor SMV'ernes adgang til finansiering og har en stor løftestangseffekt⁵.

For så vidt angår budgettet udgør de finansielle instrumenter det vigtigste aktionsområde i det flerårige program. De andre områder er politikudvikling og netværket af Euro Info Centre. Der blev oprindeligt foreslået et vejledende budget på 450 mio. EUR til de finansielle instrumenter for hele det flerårige program for perioden 2001-2005. Forlængelsen af det flerårige program med et år, budgetmyndighedernes beslutning om at øge budgettet og overførsler fra andre budgetposter gjorde, at det vejledende budget for hele det flerårige program for perioden 2001-2006 blev på 653 mio. EUR. Ved udgangen af 2006 beløb de samlede midler til de finansielle instrumenter i det flerårige program sit til 519,0 mio. EUR. Dette beløb omfatter foruden budgetmidler, som der er indgået forpligtelser for, 9,9 mio. EUR i form af renter og andre indtægter.

Ud af de samlede midler tildelt de finansielle instrumenter i det flerårige program, er det kun 5,0 mio. EUR⁶ vedrørende seedkapitalaktionen, der ikke er blevet brugt. Der er i alt blevet tildelt 466,5 mio. EUR til projekter.

⁴ Som fastlagt i Rådes beslutning 2000/819/EF, artikel 2, stk. 1, litra d).

⁵ Som anført i: External evaluation of the multiannual programme for enterprise and entrepreneurship, and in particular for SMEs, final evaluation report, Bruxelles 2004, s. 52.

⁶ Dette ubrugte beløb blev frigivet i 2007.

Europa-Kommissionen har ikke indgået forpligtelser efter den 31.12.2006. Fra denne dato vil alle nye projekter blive henført til rammeprogrammet for konkurrenceevne og innovation (CIP), som erstatter det flerårige program. Fra 2007 og fremover vil alle udestående beløb på den særlige konto for det flerårige program blive tilbagebetalt til Den Europæiske Unions almindelige budget. Ubrugte budgetforpligtelser vil blive frigjort.

Tabel A: Finansielle instrumenter i det flerårige program – budgetoversigt pr. 31.12.2006

(mio. EUR)	SMV-garanti-faciliteten	ETF-iværksætterfaciliteten	Seedkapitalaktionen	I alt
Budgetmidler, som der er indgået forpligtelser for	289,0	214,5	5,6	509,1
Indtægter	4,0	5,9	0,0	9,9
Ressourcer i alt	293,0	220,4	5,6	519,0
Kommissionens nettoforpligtelser ⁷	265,2 ⁸	201,1	0,2	466,5
Reserve til EIF-forvaltningsgebyrer og andre støtteberettigede udgifter	27,8	19,3	0,4 ⁹	47,5
Anvendt i alt	293,0	220,4	0,6¹⁰	514,0

Kilde: Europa-Kommissionen, EIF; dataudtrækning: 21. juni 2007

Den samlede lånemasse i forhold til det beløb, der er indgået forpligtelser for, er meget stor. For eksempel blev der for garantigrænsebeløb på ca. 262 mio. EUR, underskrevet under SMV-garantifaciliteten, givet opbakning til lån for et beløb på næsten 17 500 mio. EUR (nærmere oplysninger om "løftestangeffekten" er anført i kapitel 3.2.3)¹¹.

2.2. Geografisk gennemførelse

I alt har 29 lande draget fordel af de finansielle instrumenter i det flerårige program, dvs. alle nuværende EU-medlemsstater samt Tyrkiet og Norge. Ud af 31 berettigede lande er det kun 2 (Island og Liechtenstein), der ikke har gjort brug af de finansielle instrumenter under det flerårige program.

I overensstemmelse med forpligtelses- og forvaltningsaftalerne mellem EIF og Kommissionen skal EIF bestræbe sig på at opnå en afbalanceret geografisk fordeling af de tre finansielle instrumenter under det flerårige program.

⁷ Svarer til projekter godkendt af Kommissionen og ikke aflyst.

⁸ Omfatter garantigrænse på 261,6 mio. EUR (jf. tabellen i afsnit I i det arbejdsdokument fra Kommissionens tjenestegrene, der ledsager denne rapport (SEK(2008)XXX).

⁹ Beregning af reserven er baseret på hele den budgettildeling, som der er indgået forpligtelser for. I 2007 fandt der er frigivelse sted, der resulterede i en reserve på 0,145 mio. EUR. Ved udgangen af 2007 var der kun blevet brugt 15 600 EUR.

¹⁰ Det ubrugte beløb på 5 mio. EUR blev frigivet i 2007.

¹¹ På grundlag af tidligere erfaringer er det ikke sikkert, at det maksimale beløb (garantigrænsen) vil blive brugt helt op. Hvis dette er tilfældet, vil instrumentets omkostningseffektivitet være endnu bedre.

Forskellige behov, markedsforhold og makroøkonomiske omstændigheder i de forskellige deltagerlande har haft en indvirkning på absorptionskapaciteten og udnyttelsen af de forskellige finansielle instrumenter. For at kompensere herfor blev der anvendt en fleksibel tilgang, f.eks. ved at skifte mellem de forskellige finansielle instrumenter i forskellige lande. Kommissionen mener, at **der er opnået en passende geografisk fordeling**, når alle de finansielle instrumenter tages i betragtning.

De tre kort i **afsnit II** i det arbejdsdokument fra Kommissionens tjenestegrene, der ledsager denne rapport (SEK(2008)XXX), viser den geografiske fordeling af EF-nettoforpligtelserne for alle finansielle instrumenter under et.

3. SMV-GARANTIFACILITETEN

3.1. Budgetsituationen

3.1.1. Oversigt

I 2006 fortsatte efterspørgslen efter SMV-garantifaciliteten på det tidligere høje niveau, især under lånegarantivinduet og mikrokreditvinduet. De fleste aftaler er derfor blevet udvidet for at tage hensyn til de finansielle formidlers behov.

Pr. 31.12.2006 var de budgetressourcer, som der var indgået forpligtelser for under SMV-garantifaciliteten, på 293,0 mio. EUR, hvilket udgør ca. 56 % af det samlede budget for finansielle instrumenter i det flerårige program, som der er indgået forpligtelser for. Dette omfatter **kumulerede renter på 4,0 mio. EUR** ved udgangen af 2006¹². Dette samlede budget dækker alle facilitetens omkostninger, herunder tab på garantier, forvaltningsafgifter til EIF og øvrige støtteberettigede omkostninger. Det budgetbeløb, der blev indgået forpligtelser for over for finansielle formidlere i hele programperioden, var på **265,2 mio. EUR**, inklusive projekter godkendt af Kommissionen, men endnu ikke underskrevet mellem EIF og de finansielle formidlere. Se også:

- Tabel A (i punkt 2.1): Finansielle instrumenter i det flerårige program - SMV-garantifaciliteten

Yderlige oplysninger findes **afsnit I** i det arbejdsdokument fra Kommissionens tjenestegrene, der ledsager denne rapport (SEK(2008)XXX):

- Fig. 1: Cumulative evolution of EIF operations (per year)
- Fig. 2: Commitments to Financial Intermediaries (per year).

3.1.2. Udnyttelse

Ved udnyttelse forstås forholdet mellem det faktiske omfang af EIF-garantier og det maksimale beløb for EIF-garantier. Pr. 31.12.2006 var ressourcerne udnyttet fuldt ud¹³. Disponibilitetsperioden for de fleste finansielle instrumenter sluttede enten den 30.6.2007 eller den 31.12.2007 for at give mulighed for en blid overgang til det flerårige opfølgingsprogram - Rammeprogrammet for konkurrenceevne og innovation (CIP). Rammeprogrammet omfatter perioden fra den 1. januar 2007 til den 31. december 2013.

Disse forlængede disponibilitetsperioder betyder således, at faciliteten vil fortsætte efter de sidste budgetforpligtelser i 2006. Endvidere har langt de fleste EIF-garantier under faciliteten

¹² I henhold til Rådets beslutning 2000/819/EF, bilag II, punkt II.G, skal renter lægges til facilitetens ressourcer.

¹³ Inklusive de projekter, der er godkendt, og som forventes underskrevet i begyndelsen af 2007.

løbetider på op til 10 år. Det betyder, at betaling, for så vidt angår misligholdte lån, stadig vil kunne finde i op til 10 år efter afslutningen af den sidste disponibilitetsperiode (men under ingen omstændigheder efter at det flerårige program udløber den 31.12.2016), og at rapportering, overvågning og kontrol fra de forskellige involverede aktørers side fortsætter i samme tidsrum.

Der var stor efterspørgsel efter både lånegarantivinduet (næsten 80 % af forpligtelserne over for de finansielle formidlere) og i et vist omfang også mikrokreditvinduet (ca. 14 %). Egenkapitalgarantivinduet er kun blevet benyttet i begrænset omfang (6 %), eftersom målgruppen, for så vidt angår eksisterende egenkapitalgarantiordninger, er begrænset.

3.1.3. *Løftestangeffekt*

Garantiordningerne i det flerårige program har generelt set haft en meget stor løftestangeffekt (her defineret som det anslåede underliggende lånebeløb, der er blevet støttet/budget afsat til SMV-garantifaciliteten). Der er to grunde hertil:

- EU-budgettet dækker en maksimal risiko på porteføjlje-niveau, hvor der er fastsat et loft på grundlag af forventede tab, minus forventede inddrivelser og risikopræmier modtaget af de finansielle formidlere. Disse maksimalbeløb gør det muligt ved løftestangeffekten at opnå SMV-lån for et betydeligt større beløb.
- Der er en kæde af aktører med risikodelingsordninger, hvilket øger løftestangeffekten yderligere.

Lånegarantier f.eks. har en stor løftestangeffekt, da de ofte ydes i form af modgarantier til institutioner, som til gengæld yder garantier til andre aktører som f.eks. formidlere og banker. På grund af risikodelingen de forskellige aktører imellem er løftestangeffekten i form af støttet lånemasse meget stor for SMV-lånegarantivinduet. For mikrolån er situationen normalt en anden i og med at de fleste EIF-garantier er direkte garantier til formidlerne, som typisk yder lån direkte til de endelige modtagere (SMV'erne). Desuden er der fokus på højrisiko-SMV'er med hensyn til mikrolån, hvilket medfører højere garantigrænser. Løftestangeffekten er derfor generelt lavere end for lånegarantier.

Ved udgangen af 2006 var løftestangeffekten ca. 67 til 1 for alle vinduer under et.

Samlet vil løftestangeffekten måske øges yderligere, idet erfaringerne viser, at det beløb, der tildeles til dækning af tab i forbindelse med garantier, ikke altid bruges fuldt ud, heller ikke selv om målene for lånemassen opnås. Frigjorte eller ubrugte garantigrænser kan derfor øge den endelige løftestangeffekt yderligere.

I **afsnit I** i det arbejdsdokument fra Kommissionens tjenestegrene, der ledsager denne rapport (SEK(2008)XXX), findes nærmere oplysninger om løftestangeffekten:

- Tabel 1: Leverage effect (gearing)

3.1.4. *Forbedring af SMV'ernes adgang til finansiering*

Den forbedrede adgang til finansiering for SMV'er, der blev skabt med SMV-garantifaciliteten, er blevet vurderet på grundlag af tal leveret af EIF og med anvendelse af visse antagelser, som angivet i **afsnit I** i det arbejdsdokument fra Kommissionens tjenestegrene, der ledsager denne rapport (SEK(2008)XXX):

- Vurdering af SMV'ernes bedre adgang til finansiering

På grundlag af disse antagelser kan det vurderes, at SMV-garantifaciliteten bidrog til at støtte en yderligere lånemasse på mere end 13 mia. EUR.

3.1.5. Statsstøtte

Der lægges særlig vægt på at sikre, at finansielle formidlers garanti- eller låneprogrammer er forenelige med de statsstøtteregler, der er gældende i hvert enkelt tilfælde. Den enkelte finansielle formidler er kontraktligt forpligtet til at undertegne en erklæring om den gældende statsstøtteordning, og de pågældende statsstøtteregler nævnes specielt i aftalerne mellem EIF og de finansielle formidlere.

3.1.6. Netto iværksatte betalinger og inddrivelse af tab

Pr. 31.12.2006 var der blevet betalt lidt mere end 40 mio. EUR, hvilket svarer til EIF's andel af nettotab for misligholdte lån¹⁴. De kumulative betalinger er stadig meget små i forhold til den kumulerede masse af EIF-forpligtelser i nuværende fase af gennemførelsescyklussen. Facilitetsperioden ender dog først den 31.12.2016, og i betragtning af varigheden af EU-lånegarantierne er det sandsynligt, at de fleste tab vil opstå i fremtiden.

En oversigt over netto iværksatte betalinger og inddrivelse af tab findes i **afsnit I** i det arbejdsdokument fra Kommissionens tjenestegrene, der ledsager denne rapport (SEK(2008)XXX):

Tabel 2: Calls received and recoveries

Fra 2007 og fremefter vil reduktionen af garantigrænserne medføre frigelser eller inddrivelser til EU's almindelige budget.

3.2. Finansielle formidlere

Pr. 31.12.2006 var der blevet undertegnet 51 kontrakter med 46 finansielle formidlere, som dækker 26 ud af 27 medlemsstater (dvs. alle medlemsstater undtagen Luxembourg¹⁵) samt med Tyrkiet og Norge. I **afsnit I** i det arbejdsdokument fra Kommissionens tjenestegrene, der ledsager denne rapport (SEK(2008)XXX), findes en oversigt opdelt efter vindue og land.

- Tabel 3: Financial Intermediaries

3.3. Støttemodtagende SMV'er

Godkendelsen af projekter under det flerårige program startede i maj 2002. Antallet af endelige modtagere voksede gradvist og var på omkring 194 000 SMV'er¹⁶ ved udgangen af 2006 (heraf næsten 163 000 under lånegarantivinduet). Dette skal sammenlignes med næsten 111 100 støttemodtagende SMV'er ved udgangen af 2005.

I **afsnit I og II** i det arbejdsdokument fra Kommissionens tjenestegrene, der ledsager denne rapport (SEK(2008)XXX), findes en oversigt over støttemodtagende SMV'er fordelt efter land:

- Tabel 4: Beneficiary SMEs – Breakdown by country
- Map 3: Beneficiary SMEs per country (including data from ETF Start-up)

Oplysninger om beskæftigelse findes for den dato, hvor lånet tildeles¹⁷. Ved udgangen af 2006 var næsten 990 000 personer beskæftiget i virksomheder, der havde opnået garantistillelse under SMEG-vinduer¹⁸. Dette skal sammenlignes med ca. 620 000 personer

¹⁴ Nettotab: modtagne iværksættelse af garantier, minus inddrivelser.

¹⁵ Luxembourg har en aftale under EFT-iværksætterfaciliteten.

¹⁶ Tallet repræsenterer det samlede antal finansielle støttemodtagere, der modtog lån/garantier fra fonde under SMV-garantifaciliteten.

¹⁷ Stikprøveanalyser viser, at beskæftigelsen ved årets udgang kan forventes at være 20 % højere.

¹⁸ Der findes ikke tal om, hvilken virkning garanterede lån har for beskæftigelsen.

registreret som beskæftigede på den dato, hvor lånet blev ydet, i 2005 og ca. 328 000 i 2004. Stigningen i det samlede antal beskæftigede skyldes først og fremmest det større antal af støttemodtagende SMV'er.

Endelige modtagere med op til 10 beskæftigede udgjorde mere end 91 % (177 625) af det samlede antal SMV'er, der blev støttet under SMV-garantifaciliteten¹⁹.

Det er interessant at sammenligne fordelingen af SMV'er under faciliteten efter størrelse med fordelingen i EU i almindelighed. Ifølge de seneste statistikker er omkring 91,4 % af SMV'erne i EU-mikrovirksomheder (0-9 beskæftigede), 7,3 % er små virksomheder (10-49 beskæftigede) og 1,1% er mellemstore virksomheder (50-249 beskæftigede)²⁰. Dette viser klart, at SMV-garantifaciliteten er klart fokuseret på *meget små virksomheder og nystartede virksomheder*.

I **afsnit I** i det arbejdsdokument fra Kommissionens tjenestegrene, der ledsager denne rapport (SEK(2008)XXX), findes en opdeling efter virksomhedsstørrelse:

- Tabel 5: Beneficiary SMEs – Breakdown by country and size class

Afsnit I i det arbejdsdokument fra Kommissionens tjenestegrene, der ledsager denne rapport (SEK(2008)XXX), indeholder også en opdeling efter sektor i henhold til NACE-klassifikationen, for hele faciliteten og for hvert vindue.

- Fig. 3: Beneficiary SMEs – Breakdown by sector

De samlede investeringer støttet under SMV-garantifaciliteten var på over 23 mia. EUR ved udgangen af 2006, med langt den højeste andel under lånegarantivinduet. Til sammenligning var investeringsmassen ved udgangen af 2005 ca. 16 mia. EUR. Der findes en oversigt i **afsnit I** i det arbejdsdokument fra Kommissionens tjenestegrene, der ledsager denne rapport (SEK(2008)XXX):

- Tabel 6: Investment volume by window

Ajourføring for 2007 (tal for 2006 i parentes til sammenligning)

Samlede tal pr.	Antal støtte-modtagende SMV'er	Antal beskæftigede i støtte-modtagende SMV'er	Anslået støttet lånemasse Mio. EUR	Anslået investeringsmasse Mio. EUR	Netto iværksatte garantier Mio. EUR
31.12.2006	193 790	989 773	17 449,3	23 383,6	40,0
31.12.2007	233 345	1 169 389	17 937,6	27 916,1	70,5

¹⁹ Pr. definition har alle virksomheder, der støttes under mikrokreditvinduet (30 552), 10 ansatte eller derunder.

²⁰ Kilde: Eurostat. Kun 0,2 % er store virksomheder. Se: Eurostat: Europæiske virksomheder – tal og fakta, 2006-udgaven, s. 22; for så vidt angår den ikke-finansielle erhvervsøkonomi var der i 2004 registreret 18,8 mio. virksomheder i EU-27, hvoraf 18,76 mio. var SMV'er (under 250 ansatte).

4. ETF-IVÆRKSÆTTERFACILITETEN

4.1. Budgetsituationen

Der var en betydelig udnyttelse i 2006, især som følge af opsvinget i venturekapitalmarkedet fra 2005. Ifølge en meddelelse offentliggjort af "European Private Equity & Venture Capital Association" var 2006 endnu et skelsættende år for det europæiske private egenkapitalmarked med øget aktivitet inden for kapitalrejsning og investering²¹.

Først og fremmest drevet af de forbedrede markedsbetingelser udviste 2006 en af de højeste investeringsstigninger godkendt af Kommissionen i hele programperioden. Faktisk oversteg de investeringer, der blev godkendt i 2006, de samlede investeringer godkendt siden 2002.

Pr. 31.12.2006 var de budgetressourcer, som der var indgået forpligtelser for under ETF-iværksætterfaciliteten, på over **220 mio. EUR**, hvilket næsten udgør 43 % af budgettet for de finansielle instrumenter i det flerårige program. Alle de midler, der var til rådighed under ETF-iværksætterfaciliteten var brugt ved udgangen af 2006.

Dette samlede budget dækker alle facilitetens omkostninger, herunder investeringer i venturekapitalfonde, forvaltningsafgifter til EIF og øvrige støtteberettigede omkostninger. Af dette samlede beløb var der indgået forpligtelser for **201,1 mio. EUR** med hensyn til venturekapitalfonde, når man medregner både de projekter, der var godkendt af Kommissionen, og de projekter, der skulle undertegnes i 2007²².

Indtægterne fra venturekapitalfonde (tilbagebetalinger og dividender) var i 2006 ca. 1,4 mio. EUR, og de samlede indtægter fra venturekapitalfonde under det flerårige program ved udgangen af 2006 beløber sig til næsten 1,6 mio. EUR, sammenlignet med blot 154 000 EUR ved udgangen af 2005. Dette relativt lave indtægtsbeløb, sammenlignet med beløbet udbetalt til venturekapitalfonde (næsten 30 mio. EUR), skyldes det forhold, at de fleste af fondene endnu ikke er nået ind i desinvesteringsperioden, så der har været meget få afsluttede projekter. Indtægterne forventes dog at stige betydeligt de kommende år, når venturekapitalfondene når ind i deres desinvesteringsperiode. Kigger man på ETF-iværksætterfaciliteten under vækst- og beskæftigelsesinitiativet (1998-2000), var der ved udgangen af 2006 allerede tilbagebetalt 46 mio. EUR for en samlet udbetaling til venturekapitalfonde på 94 mio. EUR.

Ud over indtægterne fra venturekapitalfonde beløb kumulerede renter og andre indtægter sig til 4,3 mio. EUR, hvilket bringer det samlede beløb op på næsten **5,9 mio. EUR i indtægter ved udgangen af 2006**. Se også:

- Tabel A (i punkt 2.1): finansielle instrumenter i det flerårige program – ETF-iværksætterfaciliteten

Yderligere oplysninger findes i **afsnit I** i det arbejdsdokument fra Kommissionens tjenestegrene, der ledsager denne rapport (SEK(2008)XXX):

- Fig. 4: Cumulative evolution of EIF operations (per year), including the total disbursements to VC funds, amounting to almost EUR 38 million.

²¹ EVCA [et al.]: European private equity: Strong 2006 performance drives increased allocation, pressemeddelelse, Bruxelles, 13. marts 2007.

²² Forpligtelserne for projekter, der stadig skal undertegnes, beløber sig til 44,03 mio. EUR.

4.2. Finansielle formidlere

I 2006 blev der godkendt 12 nye investeringer i venturekapitalfonde (hvoraf én senere blev annulleret). Der er i alt blevet godkendt 21 investeringer i venturekapitalfonde i 10 lande under ETF-iværksætterfaciliteten.

De venturekapitalfonde, som EIF har investeret i, sigter primært mod investeringer i startfasen i højteknologisektorer, som f.eks. informations- og kommunikationsteknologi, mikroelektronik, internettet, sundhedssektoren og biovidenskab/bioteknologi. Dette falder i tråd med ETF-iværksætterfacilitetens investeringspolitik.

Afsnit I i det arbejdsdokument fra Kommissionens tjenestegrene, der ledsager denne rapport (SEK(2008)XXX), indeholder en fortegnelse over venturekapitalfonde, som EIF har investeret i, og viser deres geografiske placering og hvilken sektor, de fokuserer på:

- Tabel 7: Venture Capital funds with contractual agreements with the EIF

4.3. Støttemodtagende SMV'er

I december 2006 havde venturekapitalfonde under faciliteten investeret i 73 porteføljevirkksomheder (slutningen af 2005: 35). De fleste af venturekapitalfondene er stadig befinder sig stadig i de tidlige faser af deres investeringsperioder, og alle talangivelser for relateret beskæftigelse ville stadig være foreløbige og ville ikke være relevante i forbindelse med de finansielle instrumenter i det flerårige program.

Ajourføring for 2007 (tal for 2006 i parentes til sammenligning)

Samlede tal pr.	Antal støttemodtagende SMV'er	Forpligtelser over for venturekapitalfonde Mio. EUR	Beløb udbetalt til venturekapitalfonde Mio. EUR
31.12.2006	73	201,1	29,6
31.12.2007	123	200,5	62,3

År	Indtægter (tilbagebetalinger og dividender) Mio. EUR	Renter og andre indtægter Mio. EUR	Indtægter i alt Mio. EUR	Kumulerede indtægter Mio. EUR
2006	1,4*	2,1	3,5	(pr. 31.12.) 5,9
2007	2,0	3,5	5,5**	(pr. 31.12.) 11,4

* I retsgrundlaget hedder det, at når reinvesteringsperioden udløber, "returneres enhver saldo på kontoen til Fællesskabets budget, eksklusive midler, der er afsat, men endnu ikke udnyttet/investeret, og midler, der er nødvendige til dækning af godkendte omkostninger og udgifter, f.eks. EIF's administrationsgebyrer".

** Der er tale om indtægter genereret efter udløbet af forpligtelsesperioden. De vil blive overført til EU's almindelige budget i henhold til retsgrundlaget. Omregningskurs for indtægter i GBP og SEK pr. 31.12.2007.

5. SEEDKAPITALAKTIONEN

5.1. Budgetsituationen

5.1.1. Oversigt

Pr. 31.12.2006 var de budgetmidler, der var til rådighed under seedkapitalordningen, stadig de 5,6 mio. EUR, der var indgået forpligtelser for allerede i 2001. Det samlede budget dækker de fulde omkostninger ved aktionen, herunder støtte til støttemodtagerne, forvaltningsafgifter til EIF og andre støtteberettigede omkostninger.

Der blev ikke godkendt nye projekter i 2006. Tværtimod blev 4 projekter annulleret ved udgangen af 2006²³. Som følge af disse annulleringer faldt EF's nettoforpligtelser under seedkapitalaktioner til 200 000 EUR, og det uudnyttede budget steg til ca. 5 mio. EUR. Dette uudnyttede beløb blev frigivet i 2007 og tilbageført til EU's almindelige budget.

Se også:

- Tabel A (i punkt 2.1): Finansielle instrumenter i det flerårige program – seedkapitalaktionen.

5.1.2. Forpligtelser og udbetalinger

Den samlede udvikling i det samlede tilskudsbeløb til venturekapitalfonde var 200 000 EUR pr. 31.12.2006. Dette er i overensstemmelse med tidsplanen og betingelserne i støtteaftalerne, hvoraf det fremgår, at støtte udbetales i to trancher. Den første kan tidligst udbetales 18 måneder efter og den anden (og sidste) tidligst 36 måneder efter undertegnelsen af støtteaftalen.

Afsnit I i det arbejdsdokument fra Kommissionens tjenestegrene, der ledsager denne rapport (SEK(2008)XXX), indeholder en oversigt:

- Fig. 5: Cumulative evolution of EIF operations (per year)

5.2. Finansielle formidlere

De venturekapitalfonde, der er godkendt under seedkapitalaktionen, har indgået kontrakter med EIF under ETF-iværksætterfaciliteten. Pr. 31.12.2006 var der blevet undertegnet to støtteaftaler med to venturekapitalfonde. I **afsnit I** i det arbejdsdokument fra Kommissionens tjenestegrene, der ledsager denne rapport (SEK(2008)XXX), findes nærmere oplysninger herom:

- Tabel 8: Venture Capital Funds with contractual agreements with the EIF

6. JOINT EUROPEAN VENTURE (JEV)-PROGRAMMET

Målet med Joint European Venture (JEV)-programmet var at støtte etableringen af oprettelsen af transnationale partnerskaber med deltagelse af mindst 2 SMV'er fra forskellige stater i Det Europæiske Økonomiske Samarbejdsområde.

En konklusion ved evalueringen af vækst- og beskæftigelsesinitiativet var, at markedets udnyttelse af JEV-programmet var meget ringe, den jobskabende effekt begrænset og de administrative omkostninger meget høje. I to yderligere evalueringer²⁴, var konklusionen

²³ For det ene projekt var kriterier for at modtage støtte ikke opfyldt. Tre projekter blev trukket tilbage.

²⁴ 'Strategic Evaluation of EC Financial Assistance Schemes for SMEs', Deloitte and Touche, 2003; 'Final Evaluation of the Multiannual programme for enterprise and Entrepreneurship (2001-2005)', Infyde, 2004.

også, at programmet burde lukkes ned. På denne baggrund vedtog Kommissionen den 8.12.2003 et forslag til Europa-Parlamentets og Rådets beslutning om JEV-programmets ophør²⁵. Denne beslutning²⁶ blev vedtaget af Europa-Parlamentet og Rådet den 21.7.2004. JEV-programmet blev lukket for nye ansøgninger den 29.12.2004.

Ved udgangen af 2006 var der modtaget i alt 323 ansøgninger, 230 aftaler var undertegnet, og 19,8 mio. EUR tildelt projekter, og 9 projekter var stadig under gennemførelse. **Afsnit V** i det arbejdsdokument fra Kommissionens tjenestegrene, der ledsager denne rapport (SEK(2008)XXX), indeholder yderligere oplysninger.

7. GENERELLE KONKLUSIONER

De finansielle instrumenter i det flerårige program har i budgetmæssig forstand været det vigtigste element i det flerårige program. De samlede budgetmidler, som der var indgået forpligtelser for til de finansielle instrumenter ved programmets afslutning, beløb sig til næsten 520 mio. EUR, og heraf var det kun 5 mio. EUR tildelt seedkapitalaktionen, der ikke var blevet brugt.

I alt er 74 operationer for et samlet beløb på 467 mio. EUR blevet godkendt²⁷ fra midten af 2002 til udgangen af 2006. Næsten 194 000 SMV'er har nydt godt af de finansielle instrumenter i det flerårige program, hvilket svarer til ca. 1 % af alle SMV'er i EU.

Der har været en bred geografisk dækning, idet 29 lande har været omfattet (alle EU medlemsstaterne samt Tyrkiet og Norge) ud af 31 støtteberettigede lande²⁸.

SMV-garantifaciliteten blev vel modtaget af markedet. Lånegaranti- og mikrokreditvinduene har navnlig været en succes og givet de deltagende finansielle formidlere mulighed for at udvide forpligtelses- og garantimassen og tage en øget risiko. SMV-garantifaciliteten fulgte markedets behov nøje og var fra begyndelsen blevet udformet således, at den let og hurtigt tilpassede sig det enkelte lands særlige markedsvilkår.

Den samlede lånemasse støttet af SMV-garantifaciliteten har været meget høj. For den garantigrænse på ca. 262 mio. EUR, der blev undertegnet, blev der støttet lån for næsten 17 500 mio. EUR.

Kun overgået af strukturfondene, der råder over betydeligt større budgetmidler og har et andet fokus, er SMV-faciliteten det vigtigste EU-program med hensyn til antallet af endelige støttemodtagende SMV'er.

Implementeringen af ETF-iværksætterfaciliteten var forbundet med en række vanskeligheder i begyndelsen af programperioden på grund af den vanskelige kapitalrejsningssituation på EU's venturekapitalmarked. Det forbedrede økonomiske situation i 2005 og 2006 medførte en betydelig stigning i efterspørgslen efter denne facilitet.

For så vidt angår seedkapitalaktionen, har dette program grundet begrænsninger vedrørende kriterierne for støtteberettigelse og de vanskelige markedsvilkår for venturekapital ikke været så stor en succes som forventet.

²⁵ KOM(2003) 758 endelig.

²⁶ Beslutning nr. 593/2004/EF.

²⁷ Og ikke annulleret.

²⁸ Kun Island og Liechtenstein har ikke været omfattet.

Evalueringen af Fællesskabets finansielle støtteforanstaltninger for SMV'er²⁹ fremhævede, at de finansielle instrumenter under det flerårige program er effektive. EIF's forvaltning af dem blev betragtet som værende bedste praksis på grund af deres markedsnærhed. I henhold til evalueringer fungerer de finansielle instrumenter som katalysatorer og øger udbuddet af finansieringsmuligheder for SMV'er i hele EU, herunder også i lande, hvor nationale finansielle instrumenter ikke er så veludviklede.

En nylige eksterne evaluering af det flerårige program³⁰ bekræfter konklusionerne i evalueringen af de finansielle støtteforanstaltninger. I evalueringen konkluderes det, at SMV-garantifaciliteten og ETF-iværksætterfaciliteten som offentlige foranstaltninger, der medvirker til at give SMV'er adgang til finansiering, har bidraget væsentligt til at forbedre de finansielle vilkår for erhvervslivet. Evalueringspanelet er af den opfattelse, at de finansielle foranstaltninger gennemføres effektivt via den "kæde", der består af GD for Erhvervs politik, GD for Økonomiske og Finansielle Anliggender og Den Europæiske Investeringsfond (EIF). I rapporten bekræftes det, at tilgangen "der findes ingen patentløsning" er den rigtige: både venturekapital og garantiinstrumenter kan tilpasses til forskellige markedsvilkår i udvikling.

Der vil i forbindelse med midtvejsevalueringen af det særlige program - "Iværksætter- og innovationsprogrammet" - i det opfølgende rammeprogram for konkurrenceevne og innovation (CIP) blive foretaget en ex post-evaluering af det flerårige program. Ifølge planen skal denne evaluering afsluttes i december 2008, og den vil analysere det flerårige programs resultater og virkninger.

Samlet kan det konkluderes, at de finansielle instrumenter i det flerårige program har bidraget til at lukke nogle huller og udbedre nogle svigt i kapitalmarkederne for virksomhedsetableringer og SMV'er. Generelt opfyldte de finansielle instrumenter i det flerårige program målet om at forbedre de finansielle vilkår for det europæiske erhvervsliv, især SMV'erne.

De finansielle instrumenter blev implementeret på hensigtsmæssig og effektiv vis og med en stor løftestangeffekt. Løftestangeffekten førte til rejsning af betydelige yderligere beløb og var til støtte for et stort antal SMV'er.

Rammeprogrammet for konkurrenceevne og innovation (2007 til 2013) (CIP), der er et opfølgingsprogram til det flerårige program, udgør et kohærent initiativ til opfyldelse af målene i vækst- og beskæftigelsesinitiativet. Retsgrundlaget for rammeprogrammet for konkurrenceevne og innovation (CIP) trådte i kraft den 29. november 2006³¹.

Der findes en kortfattet beskrivelse af rammeprogrammet (CIP) i **afsnit V** i det arbejdsdokument fra Kommissionens tjenestegrene, der ledsager denne rapport (SEK(2008)XXX).

²⁹ The Strategic Evaluation of the EC Financial Assistance Schemes for SMEs, a report from Deloitte&Touche for the European Commission (DG Budget), december 2003.

³⁰ Evalueringsrapporten blev offentliggjort som et arbejdsdokument fra Kommissionens tjenestegrene SEC(2004) 1460 af 15.11.2004 på engelsk og fransk på Enterprise Europe's websteder:http://europa.eu.int/comm/enterprise/enterprise_policy/mult_entr_programme/programme_2_001_2005.htm.

³¹ Europa-Parlamentets og Rådets afgørelse nr. 1639/2006/EF af 24. oktober 2006 om et rammeprogram for konkurrenceevne og innovation (2007-2013), EUT L 310 af 9.11.2006.